

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

1. Tytuł rozprawy: Wpływ innowacji na proces zrównoważonej transformacji przedsiębiorstwa
2. Autor: Szymon Jarosz
3. Promotor: Prof. UEK dr hab. Mariusz Sołtysik, Prof. UEK dr hab. inż. Magdalena Wojnarowska
4. Streszczenie (min. 1800 znaków ze spacjami):

Niniejsza rozprawa poświęcona jest identyfikacji i ocenie wpływu innowacji na proces zrównoważonej transformacji przedsiębiorstw, ze szczególnym uwzględnieniem sektora chemicznego. Punktem wyjścia było założenie, że współczesne przedsiębiorstwa funkcjonują w warunkach rosnącej presji regulacyjnej, środowiskowej i rynkowej, a zrównoważona transformacja nie może być rozumiana wyłącznie jako zbiór pojedynczych działań proekologicznych, lecz jako wielowymiarowy proces obejmujący strategię, strukturę organizacyjną, procesy, kompetencje oraz relacje z interesariuszami. Celem głównym rozprawy było określenie, czy i w jaki sposób innowacje wspierają przebieg tej transformacji, jaki status ma ona w badanych przedsiębiorstwach, jaka jest rola interesariuszy w jej kształtowaniu oraz czy przekłada się ona na przewagę konkurencyjną ujmowaną przez wyniki organizacyjne i procesowe.

Praca ma charakter teoretyczno-empiryczny. W części teoretycznej uporządkowano dorobek dotyczący zrównoważonej transformacji, innowacji, projektowania zmian organizacyjnych oraz pomiaru efektów w logice ESG. W części empirycznej zastosowano podejście mieszane, obejmujące systematyczny przegląd literatury, autorski kwestionariusz PAPI, badanie ilościowe przeprowadzone wśród 505 ekspertów sektora chemicznego, pogłębione wywiady indywidualne, analizę AHP oraz studium przypadku przedsiębiorstwa chemicznego. Tak skonstruowana procedura badawcza umożliwiła nie tylko uchwycenie zależności pomiędzy badanymi zmiennymi, lecz również pogłębienie interpretacji mechanizmów odpowiedzialnych za przebieg zrównoważonej transformacji w praktyce gospodarczej.

Uzyskane wyniki wskazały, że wpływ innowacji na zrównoważoną transformację ma charakter zróżnicowany i zależy od filaru ESG, typu innowacji oraz poziomu dojrzałości organizacyjnej przedsiębiorstwa. Rozprawa pokazuje, że szczególne znaczenie mają innowacje procesowe i organizacyjne, które tworzą szkielet wdrożeniowy transformacji, natomiast innowacje marketingowe zyskują znaczenie zwłaszcza w wymiarze społecznym, ponieważ wspierają legitymizację zmian i ich akceptację przez interesariuszy. Badania wykazały również, że przedsiębiorstwa chemiczne najczęściej realizują zrównoważoną transformację w modelu hybrydowym, łącząc inicjatywy projektowe z długofalowym kierunkiem strategicznym. Istotnym ustaleniem rozprawy było także potwierdzenie znaczenia interesariuszy w procesie transformacji, zwłaszcza klientów, partnerów biznesowych oraz regulatorów, choć siła ich oddziaływania pozostaje zależna od kontekstu organizacyjnego.

W odniesieniu do przewagi konkurencyjnej wykazano, że zrównoważona transformacja może wzmacniać wyniki przedsiębiorstwa, jednak zależność ta nie ma charakteru jednolitego i automatycznego. Najsilniejsze efekty ujawniają się

tam, gdzie działania transformacyjne są osadzone w systemach zarządzania, powiązane z pomiarem rezultatów oraz wspierane przez zdolność organizacji do uczenia się i rekonfiguracji zasobów. Oznacza to, że o skuteczności nie decyduje samo wdrażanie pojedynczych projektów, lecz zdolność do ich integrowania, priorytetyzacji i przekładania na trwałe praktyki organizacyjne.

Szczególne znaczenie w rozprawie ma studium przypadku przedsiębiorstwa z branży chemicznej, które pełni funkcję wyjaśniającą i ilustracyjną. Pozwala ono przełożyć zależności zidentyfikowane w analizach ilościowych na rzeczywiste praktyki organizacyjne, decyzje inwestycyjne, portfel inicjatyw, priorytetyzację działań oraz sekwencje wdrożeń w czasie. Studium przypadku pokazuje, że zrównoważona transformacja w przedsiębiorstwie chemicznym ma charakter procesowy, wielowymiarowy i silnie kontekstowy. Potwierdza również, że skuteczność wdrażanych działań zależy nie tylko od samych innowacji, lecz także od zdolności organizacji do ich orkiestracji, powiązania z systemami zarządzania oraz reagowania na presję otoczenia, w tym wymagania klientów B2B, regulacje oraz potrzeby raportowe. Case study pozwoliło także uchwycić nierównomierne tempo transformacji, wskazując, że w branży chemicznej szczególnie silnie priorytetyzowane są domeny środowiskowe, podczas gdy inne obszary rozwijają się bardziej etapowo.

W rezultacie rozprawa wnosi wkład do nauk o zarządzaniu i jakości poprzez uporządkowanie relacji między innowacjami, interesariuszami, zarządzaniem zmianą i zrównoważoną transformacją przedsiębiorstwa oraz poprzez zaproponowanie ujęcia tej transformacji jako procesu strategiczno-projektowego, osadzonego w logice ESG. Wymiar praktyczny pracy polega natomiast na wskazaniu, że skuteczna transformacja w sektorze chemicznym wymaga nie tylko wdrażania pojedynczych innowacji, ale ich osadzania w spójnej logice strategicznej, organizacyjnej i pomiarowej. Przeprowadzone badania potwierdziły, że trwałość efektów transformacyjnych zależy od zdolności przedsiębiorstwa do integrowania celów środowiskowych, społecznych i ekonomicznych z codziennym funkcjonowaniem organizacji.